

ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดิน
ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์
พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบข้อ ๕๙ ของระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ของพนักงาน พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้ตรวจการแผ่นดิน” หมายความว่า ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

“ผู้อุทธรณ์” หมายความว่า ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ และผู้ที่รับมอบหมายให้อุทธรณ์แทน

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ข้อ ๕ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกคำสั่งหลักเกณฑ์ และวิธีการ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๖ การนับระยะเวลาตามระเบียบนี้ สำหรับเวลาเริ่มต้น ให้นับวันถัดจากวันแรกแห่งเวลานั้นเป็นวันเริ่มนับระยะเวลา ส่วนเวลาสิ้นสุด ถ้าวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาตรงกับวันหยุดทำการ ให้นับวันเริ่มเปิดทำการใหม่เป็นวันสุดท้ายแห่งระยะเวลา

ข้อ ๗ พนักงานผู้ใดถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงานตามข้อ ๕๔ (๑) (๒) (๓) (๕) และ (๖) ของระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ ๘ การอุทธรณ์ต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลา ดังนี้

(๑) สามสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์สำหรับผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงาน

(๒) เก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ แต่ไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงานถึงแก่ความตายก่อนทราบคำสั่ง สำหรับทายาทตามข้อ ๑๐

ข้อ ๙ เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาอุทธรณ์ ให้ถือว่าวันที่ผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงานลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งเป็นวันรับทราบคำสั่ง หากผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือผู้ถูกสั่งให้ออกจากงานไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง และมีการแจ้งคำสั่งให้ทราบกับมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงานแล้วทำบันทึกลงวันเดือนปี เวลา และสถานที่ที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้วให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบคำสั่ง

ในกรณีที่ไมอาจแจ้งให้ผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงานลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษหรือคำสั่งให้ออกจากงานได้โดยตรงและได้แจ้งเป็นหนังสือส่งสำเนาคำสั่งลงโทษหรือคำสั่งให้ออกจากงานโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือผู้ถูกสั่งให้ออกจากงาน ที่อยู่ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของสำนักงานหรือทางราชการ โดยส่งสำเนาคำสั่งไปให้สองฉบับเพื่อให้ผู้ถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากงานเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งส่งกลับคืนมาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ ในกรณีเช่นนี้ เมื่อล่วงพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่าผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงานได้รับเอกสารดังกล่าวหรือมีผู้รับแทนโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว แม้ยังไม่ได้รับสำเนาคำสั่งฉบับที่ให้ผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงานลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งกลับคืนมา ให้ถือว่าผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงานได้ทราบคำสั่งแล้ว

ข้อ ๑๐ การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยหรือคำสั่งให้ออกจากงาน ให้อุทธรณ์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะอุทธรณ์แทนผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นอุทธรณ์แทนไม่ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากงานถึงแก่ความตายไปก่อนที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของผู้นั้นมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งแทนได้

ในกรณีที่มีทายาทหลายคน หรือทายาทเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหากทายาทเหล่านั้นประสงค์จะอุทธรณ์แทนตามวรรคสอง ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยความสามารถมาเทียบเพื่อการใช้บังคับแล้วแต่กรณี โดยอนุโลม

ข้อ ๑๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์หากจะมอบหมายให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วทำการอุทธรณ์แทน ต้องมีเหตุจำเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

- (๑) เจ็บป่วยจนไม่สามารถอุทธรณ์ด้วยตนเองได้
- (๒) อยู่ในต่างประเทศและคาดหมายได้ว่าไม่อาจอุทธรณ์ด้วยตนเองได้ภายในเวลาที่กำหนด
- (๓) มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่คณะกรรมการเห็นสมควร

การมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้มอบและผู้รับมอบ พร้อมทั้งหลักฐานแสดงเหตุจำเป็นข้างต้น ถ้าผู้มอบไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือ หรือแกงไต โดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองอย่างน้อยสองคน และให้มีหลักฐานแสดงตัวผู้รับมอบหมายด้วย

ข้อ ๑๒ การอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือถึงประธานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยใช้ถ้อยคำสุภาพ และมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ ตำแหน่ง สังกัดและที่อยู่สำหรับการติดต่อเกี่ยวกับการอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์
- (๒) คำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ และวันที่รับทราบคำสั่ง
- (๓) ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์ยกขึ้นเป็นข้อคัดค้านคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์
- (๔) คำขอของผู้อุทธรณ์
- (๕) ลายมือชื่อของผู้อุทธรณ์

ในกรณีที่เป็นการอุทธรณ์โดยทายาท หรือผู้ได้รับมอบหมายให้อุทธรณ์แทน ตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ แล้วแต่กรณี ให้ปรับสาระสำคัญในหนังสืออุทธรณ์ให้เหมาะสม โดยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญให้สามารถเข้าใจได้ตาม (๑) ถึง (๕) และในกรณีที่ได้รับมอบหมายให้อุทธรณ์แทน ให้ส่งหนังสือมอบหมายพร้อมกับอุทธรณ์

ในการใช้สิทธิอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์จะขอแถลงด้วยวาจาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการก็ได้ โดยแสดงความประสงค์ไว้ในหนังสืออุทธรณ์ หรือจะทำเป็นหนังสือต่างหาก โดยยื่นต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยื่นหนังสืออุทธรณ์ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าการแถลงด้วยวาจาไม่จำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ จะให้งดการแถลงด้วยวาจาก็ได้

ข้อ ๑๓ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งเป็นรายกรณี ประกอบด้วย

- (๑) ผู้ตรวจการแผ่นดินคนใดคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกซึ่งมีความเชี่ยวชาญ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล หรือด้านการบริหารและจัดการ หรือด้านกฎหมาย จำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ
- (๓) รองเลขาธิการคนใดคนหนึ่ง เป็นกรรมการ
- (๔) ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี เป็นกรรมการ
- (๕) ผู้อำนวยการสำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๖) พนักงาน จำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๔ การยื่นอุทธรณ์ตามข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ให้ยื่นหนังสืออุทธรณ์พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งฉบับ โดยผู้อุทธรณ์จะยื่นหรือส่งเองโดยตรงต่อสำนักงาน หรือส่งผ่านผู้บังคับบัญชา หรือยื่นหรือส่งทางไปรษณีย์ก็ได้ และให้สำนักงานหรือผู้บังคับบัญชาดำเนินการจัดส่งอุทธรณ์พร้อมทั้งสำนวนการดำเนินการทางวินัย ไปยังประธานผู้ตรวจการแผ่นดินในโอกาสแรกที่กระทำได้

ในกรณีที่มีผู้นำหนังสืออุทธรณ์มายื่นเอง ให้ผู้รับหนังสือออกใบรับหนังสือ ประทับตรารับหนังสือ และลงทะเบียนรับหนังสือไว้เป็นหลักฐานในวันที่รับหนังสือตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และให้ถือวันที่รับหนังสือตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันที่ได้ยื่นอุทธรณ์ ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ส่งหนังสืออุทธรณ์ผ่านผู้บังคับบัญชา ให้ถือว่าวันที่ผู้บังคับบัญชารับหนังสือตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณเป็นวันที่ได้ยื่นอุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์ ให้ถือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกใบรับฝากเป็นหลักฐานฝากส่ง หรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตรารับที่ซองหนังสือเป็นวันที่ได้ยื่นอุทธรณ์

เมื่อได้ยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์ไว้แล้ว ผู้อุทธรณ์จะยื่นหรือส่งคำแถลงการณ์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมก่อนที่คณะกรรมการเริ่มพิจารณาอุทธรณ์ก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือถึงประธานกรรมการ โดยยื่นหรือส่งตรงต่อเลขานุการคณะกรรมการ หรือสำนักงาน ในกรณีที่มีการยื่นหรือส่งต่อสำนักงานให้นำคำแถลงการณ์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมส่งเลขานุการคณะกรรมการ เพื่อเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

ข้อ ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการอุทธรณ์ ผู้จะอุทธรณ์มีสิทธิขอตรวจหรือคัดรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนหรือของผู้สอบสวนในการดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งให้ออกจากงานได้ ส่วนการขอตรวจหรือคัดบันทึกถ้อยคำบุคคล พยานหลักฐานอื่น หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งให้ออกจากงาน ให้อยู่ในดุลพินิจของเลขาธิการที่จะอนุญาตหรือไม่ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์ในการรักษาวินัยของพนักงาน ตลอดจนเหตุผลและความจำเป็น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๖ อุทธรณ์ที่คณะกรรมการ จะรับไว้พิจารณาได้ต้องเป็นอุทธรณ์ที่ถูกต้องในสาระสำคัญตามข้อ ๑๒ และยื่นหรือส่งภายในกำหนดเวลาตามระเบียบนี้

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าหนังสืออุทธรณ์ที่ยื่นไว้ตามวรรคหนึ่งนั้น อ่านไม่เข้าใจ หรือมีสาระสำคัญไม่ครบถ้วนถูกต้อง คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้อุทธรณ์แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้อุทธรณ์มิได้ปฏิบัติตาม ก็ให้คณะกรรมการพิจารณาต่อไปโดยไม่ต้องรอการแก้ไขเพิ่มเติมหนังสืออุทธรณ์ แต่หากเป็นกรณีหนังสืออุทธรณ์ไม่ลงลายมือชื่อของผู้อุทธรณ์และผู้อุทธรณ์ไม่แก้ไขภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ให้มีมติไม่รับอุทธรณ์

อุทธรณ์ที่ยื่นเมื่อพ้นระยะเวลาตามข้อ ๘ หากกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม คณะกรรมการมีอำนาจรับอุทธรณ์ดังกล่าวไว้พิจารณาได้

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่มีปัญหาว่าอุทธรณ์รายใดเป็นอุทธรณ์ที่จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งหรือมติไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้แจ้งคำสั่งหรือมตินั้นให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- (๑) เหตุผลในการไม่รับอุทธรณ์ทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๒) สิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ข้อ ๑๘ การพิจารณาอุทธรณ์ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินหกสิบวัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย

ข้อ ๑๙ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเพื่อชี้ขาดคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้ถือเป็นที่สุด

เบี้ยประชุมคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๒๐ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิคัดค้านกรรมการผู้พิจารณาอุทธรณ์โดยทำเป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านยื่นต่อประธานกรรมการ ภายในระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ ถ้ากรรมการผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือการกระทำที่ผู้อุทธรณ์ถูกสั่งให้ออกจากงาน

(๒) มีส่วนได้เสียในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือการกระทำที่ผู้อุทธรณ์ถูกสั่งให้ออกจากงาน

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้อุทธรณ์

(๔) เป็นผู้กล่าวหา หรือเป็นหรือเคยเป็นผู้สั่งลงโทษทางวินัยหรือสั่งให้ออกจากงาน

(๕) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งให้ออกจากงาน

(๖) มีความเกี่ยวพันทางเครือญาติหรือทางสมรสกับบุคคล ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) อันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อุทธรณ์

เมื่อประธานกรรมการได้รับหนังสือคัดค้าน ให้แจ้งกรรมการผู้ถูกคัดค้านทราบเพื่อให้พิจารณาว่าสมควรถอนตัวหรือไม่ กรรมการผู้พิจารณาอุทธรณ์ซึ่งมีเหตุตามวรรคหนึ่ง อาจขอถอนตัวจากการอุทธรณ์โดยได้รับอนุญาตจากประธานกรรมการ

กรณีที่กรรมการผู้ถูกคัดค้านมิได้ขอถอนตัว ให้ที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาข้อเท็จจริงที่คัดค้าน ถ้าที่ประชุมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้านเห็นข้อเท็จจริงนั้นน่าเชื่อถือ ให้แจ้งกรรมการผู้นั้นทราบ และไม่ให้ร่วมพิจารณาอุทธรณ์ในเรื่องนั้น เว้นแต่การให้กรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาอุทธรณ์จะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่าเพราะจะทำให้ได้ความจริงและเป็นธรรม จะอนุญาตให้ร่วมพิจารณาอุทธรณ์ด้วยก็ได้

การที่กรรมการผู้พิจารณาอุทธรณ์ผู้ถูกคัดค้านที่ถูกสั่งไม่ให้ร่วมพิจารณาอุทธรณ์หรือถอนตัว เพราะมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านนั้น ย่อมไม่กระทบถึงการกระทำใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว แม้ว่าจะได้ดำเนินการหลังจากที่ได้มีการยื่นคำคัดค้าน

ในกรณีที่ประธานกรรมการสั่งให้กรรมการผู้ที่ถูกคัดค้านถอนตัวจากการพิจารณา ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๑ การพิจารณาอุทธรณ์ให้คณะกรรมการพิจารณาจากสำนวนการสืบสวนหรือการพิจารณาในเบื้องต้น และสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการดำเนินการทางวินัยและให้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจงจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือบุคคลใด ๆ

(๒) ขอให้ผู้แทนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท ข้าราชการ หรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

(๓) สั่งให้สำนักงานแจ้งให้พนักงานมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

(๔) สั่งให้สำนักงานสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา

ของคณะกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อเท็จจริงซึ่งได้มาจากการแสวงหาเพิ่มเติมตาม (๑) ถึง (๔) อาจกระทบถึงสิทธิของผู้อุทธรณ์ ให้เลขานุการคณะกรรมการมีหนังสือแจ้งผู้อุทธรณ์ให้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ถึงแก่ความตายก่อนการวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้คณะกรรมการพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ทายาท ผู้จัดการมรดก ผู้รับสิทธิของผู้อุทธรณ์ หรือผู้มีส่วนได้เสีย อาจมีคำขอเข้ามาแทนที่ผู้อุทธรณ์ หรือคณะกรรมการอาจเรียกเข้ามาแทนที่ผู้อุทธรณ์ก็ได้

ข้อ ๒๓ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้มีมติ ดังนี้

ก. การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

(๑) กรณีเห็นว่าการสั่งลงโทษถูกต้องและเหมาะสมแก่ความผิดแล้ว ให้มีมติยกอุทธรณ์

(๒) กรณีเห็นว่าการส่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมแก่ความผิด และเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ควรได้รับโทษหนักขึ้น ให้มีมติให้เพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้น

(๓) กรณีเห็นว่าการส่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมแก่ความผิด และเห็นว่าผู้อุทธรณ์ควรได้รับโทษเบาลง ให้มีมติให้ลดโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่เบาลง แต่ถ้าเห็นว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะลดโทษต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(๔) กรณีเห็นว่าการส่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมแก่ความผิด และเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นการกระทำความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ ให้มีมติให้สั่งงดโทษ โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

(๕) กรณีเห็นว่าการส่งลงโทษไม่ถูกต้อง และเห็นว่าการกระทำของผู้อุทธรณ์ไม่เป็นความผิดวินัยหรือพยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดวินัย ให้มีมติให้ยกโทษ

(๖) กรณีเห็นว่าการส่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิด และเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้มีมติให้เลขาธิการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นทำการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม ในกรณีที่เห็นว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามระเบียบสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยและการสอบสวนพิจารณา หรือเห็นว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้มีการดำเนินการทางวินัยแล้ว ให้มีมติให้เพิ่มโทษเป็นปลดออกหรือไล่ออก

(๗) กรณีเห็นว่าการส่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม โดยเห็นว่าผู้อุทธรณ์มีกรณีที่เหมาะสมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือให้ออกจากงาน ให้นำ ก. (๖) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๘) กรณีเห็นว่าคุณค่าในคำสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้มีมติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความให้เป็นการถูกต้องเหมาะสม

ข. การอุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากงาน

(๑) กรณีเห็นว่าการสั่งให้ออกจากงานได้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและเหมาะสมแก่กรณีแล้ว ให้มีมติให้ยกอุทธรณ์

(๒) กรณีเห็นว่าการสั่งให้ออกจากงานได้ดำเนินการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีมติกยกเลิกคำสั่งและให้เลขาธิการดำเนินการเสียใหม่ให้ถูกต้อง

(๓) กรณีเห็นว่าการสั่งให้ออกจากงานถูกต้องตามกฎหมาย แต่เห็นว่ายังไม่สมควรที่จะให้ผู้อุทธรณ์ออกจากงาน ให้มีมติให้ยกเลิกคำสั่งและให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้าทำงานต่อไป

(๔) กรณีเห็นว่าคุณค่าในคำสั่งให้ออกจากงานไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้มีมติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความให้เป็นการถูกต้องเหมาะสม

ในกรณีที่เห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใด เพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและเป็นธรรม หรือสมควรเยียวยาความเสียหายให้ผู้อุทธรณ์ แม้ผู้อุทธรณ์จะมีได้มีคำขอ ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

การออกจากงานของผู้อุทธรณ์ไม่เป็นเหตุที่จะยุติการพิจารณาอุทธรณ์ แต่จะมีมติตาม ก. (๒) หรือ ก. (๓) มิได้ และถ้าเป็นการออกจากงานเพราะตาย จะมีมติตาม ก. (๖) มิได้ด้วย

ในกรณีที่มีผู้ถูกลงโทษทางวินัยในความผิดที่ได้กระทำร่วมกัน และเป็นความผิดในเรื่องเดียวกัน โดยมีพฤติการณ์แห่งการกระทำอย่างเดียวกัน เมื่อผู้ถูกลงโทษคนใดคนหนึ่งใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวและผลการพิจารณาเป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์ แม้ผู้ถูกลงโทษคนอื่นจะไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ หากพฤติการณ์ของผู้ไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์เป็นเหตุในลักษณะคดี อันเป็นเหตุเดียวกับกรณีของผู้อุทธรณ์แล้ว ให้มีมติให้ผู้ที่ไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้รับการพิจารณาการลงโทษให้มีผลในทางที่เป็นคุณเช่นเดียวกับผู้อุทธรณ์ด้วย

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนตาม ก. (๖) หรือ ก. (๗) ได้สอบสวนพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาเพื่อมีมติโดยเร็ว

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่กรรมการผู้ใดมีความเห็นแย้ง ให้ผู้นั้นมีสิทธิทำความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุผลของตนรวมไว้ในคำวินิจฉัยนั้นได้

ข้อ ๒๕ ผู้อุทธรณ์จะขอถอนอุทธรณ์ในเวลาใด ๆ ก่อนที่คณะกรรมการจะพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เสร็จสิ้นก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นหรือส่งตรงต่อคณะกรรมการ เมื่อได้ถอนอุทธรณ์แล้ว การพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นอันระงับ

ข้อ ๒๖ เมื่อคณะกรรมการมีมติตามข้อ ๒๓ แล้ว ให้รายงานประธานผู้ตรวจการแผ่นดินทราบเพื่อสั่งการให้เลขาธิการดำเนินการต่อไปโดยเร็ว

ให้เลขาธิการออกคำสั่งหรือปฏิบัติไปตามที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งการภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และเมื่อได้ดำเนินการแล้ว ให้แจ้งผู้อุทธรณ์ทราบพร้อมกับแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเป็นหนังสือโดยเร็ว

ข้อ ๒๗ การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ที่ได้ดำเนินการไปแล้วตามระเบียบสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ของพนักงาน พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือที่ได้ดำเนินการไปแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามระเบียบนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน